કુર્બાની કે અહ્કામ

મુસ઼દ્દક઼હ : હઝ઼રત મૌલાના મુફ્તી મજ્દુલ કુદ્દૂસ ખુબૈબ રૂમી દા.બ.

નંબર	ઉનવાન	સૂરત	હુકમ
૧	કુર્બાની કા નિસાબ	કુર્બાની હર ઉસ મુસલમાન (મર્દ હો યા ઔરત) પર વાજિબ હે જો આકિલ,બાલિગ઼,મુકી઼મ ઔર સાહિબે નિસાબ હો. સાહિબે નિસાબ સે મુરાદ વો શખ્સ હે જો સાડ઼ે સાત તોલા (૮૭.૪૮ ગ્રામ) સોને યા સાડ઼ે બાવન તોલા (૬૧૨.૩૬ ગ્રામ) ચાદ઼ી યા સાડ઼ે બાવન તોલા ચાંદી કી કી઼મત કે બરાબર નકદ રૂપિયે યા ઉસ કે બરાબર તિજારત કે સામાન કા માલિક હો. યા ઝ઼રૂરત સે ઝ઼િયાદહ ઇતના સામાન હો જિસ કી કી઼મત સાડ઼ે બાવન તોલા ચાંદી કે બરાબર હો. યે સોના,ચાંદી,નક઼દ રૂપિયે,તિજારત કા સામાન ઔર ઝ઼રૂરત સે ઝ઼િયાદહ સામાન; ખાને પીને કે સામાન,ઇસ્તેમાલ કે કપળે,સવારી, રેહને કે મકાન, મશીનેં,કારોબાર કે ઓઝા઼ર ઔર દૂસરી ઝ઼રૂરતોં કે અલાવહ હો.	
૨	કુર્બાની કે દિન	ઝ઼ુલ્હિજ્જહ કી દસવીં તારીખ઼ કી સ઼ુબહે સાદિક઼ સે બારહવીં તારીખ કે ગ઼ુરૂબે આફ઼તાબ તક કુર્બાની કર સકતે હેં.	
૩	કુર્બાની કે અવકાત	શહર વાલોં કે લિયે હુકમ યે હે કે કુર્બાની કા જાનવર ઈદ કી નમાઝ઼ કે બાદ ઝ઼બહ કરેં; ઇસ સે પેહલે ઝ઼બહ કરના જાઈઝ઼ નહીં હે (અગર શહર મે અલ્લાહ ન કરેં કિસી વજહ સે ઈદ કી નમાઝ ન હો સકે તો ઝ઼વાલ તક ઇન્તિઝા઼ર કરેં ફિર ઝ઼વાલ કે બાદ કુર્બાની કર સકતે હેં.) અગર કુર્બાની કરને વાલે ને ઈદ કી નમાઝ઼ અદા નહીં કી મગર શહર મેં કહીં ઈદ કી નમાઝ઼ હો ચુકી હે તો વો કુર્બાની કર સકતા હે. ગાઉં ઔર દેહાત મે સુબ્હે સાદિક કે બાદ ભી કુર્બાની કર સકતે હેં ક્યૂં કે વહાં પર ઈદ કી નમાઝ઼ વાજિબ નહીં હે.	
૪	કુર્બાની કે જાનવર ઔર ઉન કી ઉમરેં	(૧) ઊંટ,ઊંટની - પાંચ સાલ. (૨) ગાએ,બૈલ, ભેંસ,ભેંસા - દો સાલ. (૩) બકરા, બકરી - એક સાલ. (૪) ભેળ,દુમ્બા - એક સાલ. અલબત્તા અગર ભેળ યા દુમ્બા છે મહીને કા હો મગર ઇતના મોટા તાઝ઼હ હો કે સાલભર કા માલૂમ હોતા હો, ઔર સાલભર વાલે ભેળ દુમ્બો મે છોળ દેં તો કોઈ ફ઼ર્ક માલૂમ ન હોતા હો તો ઐસે ભેળ ઔર દુમ્બે કી કુર્બાની દુરુસ્ત હે; ઔર અગર ઐસા નહીં હે તો પૂરે સાલભર કા હોના ઝ઼રૂરી હે.	
૫	કુર્બાની મે હિસ્સે	ગાએ,બૈલ,ભૈંસ,ભેંસા,ઊંટ,ઊંટની મેં સાત લોગ હિસ્સા લે સકતે હેં; અગર સબ સહીહ અકીદે વાલે મુસલમાન હો, સબ કી નિય્યત ષવાબ હાસિલ કરને કી હો ઔર સબ કી આમદની હલાલ હો.	
૬	ખાલ કા મસરફ઼	(૧) ખૈરાત કર દેં. (૨) બેચ કર ઉસ કી કી઼મત ખૈરાત કર દેં ઔર યે કી઼મત ઉન લોગોં કો દે દેં જો ઝ઼કાત કે મુસ્તહ઼િક હોં. (૩) ખાલ અપને હી ઇસ્તેમાલ મેં લે આએં. (૪) ખાલ કી કીમત મસ્જિદ યા મદરસે કી મરમ્મત યા કિસી રિફ઼ાહી કામ મે બરાહે રાસ્ત લગા દેના દુરુસ્ત નહીં.	
૭	આઅઝા઼	(૧) બેહતા હુવા ખૂન (૨) ગુદૂદ (૩) મષાનહ (૪) પિત્તહ (૫) નર કી પેશાબગાહ (૬) માદહ કી પેશાબગાહ (૭) ખુસ્યે (કપૂરે)	મકરૂહે તહરીમી
૮	સીંગ	(૧) પૈદાઇશી તૌર પર ન હો (૨) બીચ મે સે ટૂટ ગયા હો.	જાઇઝ઼
		(૩) જળ સે ઉખળ ગયા હો (જિસ કા અષર દિમાગ઼ તક પહોંચના લાઝ઼િમ હે)	ના જાઇઝ઼
૯	દિમાગ઼	(૧) બિલકુલ બાઉલા હો કે બાઉલેપન કી વજહ સે ખા-પી ન સકતા હો.	ના જાઇઝ઼
		(૨) બાઉલા હો મગર ખાતા-પીતા હો.	જાઇઝ઼
૧૦	આંખ	(૧) મુકમ્મલ અંધા હો, (૨) કાના હો, (યાની એક આંખ સે અંધા હો) (૩) એક તિહાઇ (૧/૩) યા ઇસ સે ઝ઼િયાદહ બીનાઈ જાતી રહી હો	ના જાઇઝ઼
		(૪) ભીંગા હો	જાઇઝ઼

૧૧	નાક	(૧) એક તિહાઈ યા ઇસ સે ઝ઼િયાદહ કટી હુઈ હો.	ના જાઇઝ઼
૧૨	કાન	(૧) પૈદાઇશી તૌર પર દોનોં યા એક કાન ન હો. (૨) તિહાઈ યા ઇસ સે ઝ઼િયાદહ કટા હુવા હો. (૩) લંબાઈ મે ફ઼ટ ગયા હો યા મૂંહ કી તરફ઼ સે ફ઼ટ જાએ ઔર લટકા હુવા હો.	ના જાઇઝ઼
		(૪) પૈદાઇશી તૌર પર કાન તો હો લેકિન બિલકુલ છોટે હોં.	જાઇઝ઼
૧૩	દાંત	(૧) બિલકુલ ન હોં (૨) દાંત બિલકુલ ઘિસ ગએ હોં જિસ કી વજહ સે ઘાસ ખાને પર કુદરત ન હો.	ના જાઇઝ઼
		(૩) અક્ષર દાંત મૌજૂદ હોં (૪) ઇતને દાંત મૌજૂદ હોં કે ખા સકતા હો.	જાઇઝ઼
૧૪	ઝ઼બાન	(૧) ઇતની કટી હુઈ હો જિસ કી વજહ સે ચારા ન ખા સકતા હો.	ના જાઇઝ઼
૧૫	દુમ (પૂંછ)	(૧) તિહાઈ યા ઇસ સે ઝ઼િયાદહ કટી હુઈ હો.	ના જાઇઝ઼
		(૨) તિહાઈ સે કમ કટી હુઈ હો.	જાઇઝ઼
૧૬	ટાંગ	(૧) ઇતના લંગળા હો કે સિર્ફ઼ તીન પાઉં પર ચલતા હો ચોથે પાઉં કા સહારા ભી ન લેતા હો.	ના જાઇઝ઼
૧૭	જિલ્દ	(૧) ખારિશ (ખુજલી) હો.	જાઇઝ઼
		(૨) ખારિશ કી વજહ સે બિલકુલ કમઝ઼ોર હો ગયા હો.	ના જાઇઝ઼
૧૮	કમઝ઼ોરી	(૧) ઇતના દુબલા જાનવર જિસ કી હડ્ડિયોં મેં ગૂદા ન રહા હો યા જો ઝ઼બહ કી જગહ ખુદ ચલ કર ન જા સકતા હો.	ના જાઇઝ઼
		(૨) મામૂલી દુબલા ઔર કમઝ઼ોર હો.	જાઇઝ઼
૧૯	બાલ	(૧) ઝ઼ખ્મ તો ન હો લેકિન ખાલ જલ જાને કી વજહ સે બાલ બિલકુલ ખ઼ત્મ હો ગએ હોં (૨) બાલ કાટ દિયે ગએ હોં.	જાઇઝ઼
૨૦	થન	(૧) ઊંટની, ગાએ યા ભેંસ કે દો યા દો સે ઝ઼િયાદહ થન કટ ગએ હોં યા ઉન કી ઘુંડિયા (થન કે સીરે) ન હો (૨) ઊંટની, ગાએ યા ભેંસ કે દો યા દો સે ઝ઼િયાદહ થન સૂખ ગએ હોં યા કિસી ઔર સબબ કી વજહ સે દુધ ઉતરના બંદ હો જાએ (૩) બકરી યા ભેળ કા એક યા દોનોં થન કટ જાએ યા સૂખ જાએ યા કિસી ઔર સબબ સે દૂધ ઉતરના બંદ હો જાએ.	ના જાઇઝ઼
૨૧	ઐબ જો બાદ મેં પૈદા હો ગયા	(૧) ખરીદને કે બાદ એસા ઐબ પૈદા હો ગયા જિસ કી વજહ સે કુર્બાની દુરુસ્ત નહીં તો અગર કુર્બાની કરને વાલા ગ઼રીબ હો.	જાઇઝ઼
		(૨) અગર માલદાર હો.	ના જાઇઝ઼
		(૩) ઐન ઝ઼બહ કરતે વક્ત તળપને, કૂદને સે ઐબ પૈદા હો ગયા હો.	જાઇઝ઼
૨૨	ચકતી (ચકરી)	જાનવર કી ચકતી તિહાઈ સે ઝ઼િયાદહ કટ ગઈ હો.	ના જાઇઝ઼
૨૩	ગાભન	જિસ જાનવર કે પેટ મે બચ્ચા હો (ઝ઼િન્દા યા મુર્દા) ઉસ જાનવર કો ઝ઼બહ કરના જાઇઝ઼ હે; અલબત્તા વિલાદત કે કરીબ ઉસ કો ઝ઼બહ કરના મકરૂહ હે. અગર યે જાનવર કુર્બાની કા હે તો ઝ઼બહ કે બાદ જો બચ્ચા નિકલે ઉસ કો ભી ઝ઼બહ કિયા જાએગા ઔર ઉસ કા ખાના હલાલ હે લેકિન ઉસ બચ્ચે કે ગોશ્ત કો આપસ મે તકસીમ ન કિયા જાએ બલ્કે ફ઼ુક઼રા કો સદકા કર દિયા જાએ. ઔર અગર મુર્દા નિકલે તો ખાના દુરુસ્ત નહીં. અગર ઝ઼િન્દહ નિકલા ઔર ઝ઼બહ કરને સે પેહલે મર ગયા તો ઉસ કા ખાના ભી હરામ હોગા.	

પેશકશ

મુફ્તી સય્યિદ ફ઼રાઝ઼ આઝ઼મી

મદ્રસહ અરબી મઝ઼ાહિર ઉલૂમ સહારનપૂર

તરતીબ

મુફ્તી અસરારુલ હક઼ મઝ઼ાહિરી

અલ હક ફ઼ાઉન્ડેશન વ્દ્યારા

મજમઉલ ફ઼િક઼્હિલ હ઼નફ઼ી સહારનપૂર